

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

η Αϊσέ πάει διακοπές

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

Η Αϊσέ πάει διακοπές

μυθιστόρημα

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
εφόσον η υπογραφή προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία

Πεζογραφία – 366

Κωνσταντία Σωτηρίου, *Η Αϊσέ πάει διακοπές*

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Σελιδοποίηση: Χριστίνα Κωνσταντινίδου

Φιλμ - Μοντάζ: Κέντρο Γρήγορης Εκτύπωσης

Copyright® Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)

και Κωνσταντία Σωτηρίου, 2014

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Ιούνιος 2015

ΚΕΤ 9578 – ΚΕΠ 501/15

ISBN 978-960-16-6192-6

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ**

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ 38 (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ), 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665 - ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΥΡΥΤΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ).

570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15 - ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Περιεχόμενα

1. Η περικαλύπτουσα ημέρα	9
2. Θρόμβος αίματος	18
3. Η μετοικεσία	28
4. Ο σκοτισθείς ήλιος	35
5. Αι γυναίκες	43
6. Η τράπεζα	54
7. Ο άνθρωπος	60
8. Το ενιαίον του Θεού	71
9. Τα πνεύματα	76
10. Η αμοιβαία απάτη	82
11. Η αγγελία	86
12. Η αναπόφευκτος ημέρα	91

Η φράση «Η Αϊσέ πάει διακοπές» ήταν η κωδικοποιημένη ειδοποίηση του Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας της Τουρκίας για την έναρξη της απόβασης στην εισβολή του 1974.

Στο τέλος του βιβλίου παρατίθεται γλωσσάρι με τις διαλεκτικές λέξεις και φράσεις του κειμένου.

Η περικαλύπτουσα ημέρα

Αγιά Μαρίνα τζαι τζυρά
που ποτζοιμίζεις τα μωρά
ποτζοίμισ' τζαι το γιούδιν μου
το πιο γλυτζίν τραούδιν μου
έπαρ' το πέρα, γύρισ' το,
τζαι πάλε στράφου φέρ' μου το

Τον είδες να φεύγει μαρσάροντας το αυτοκίνητο,
μισοχαρούμενος για τα σχέδιά του, μισονευριασμέ-
νος με αυτό που νόμιζε απροσεξία ή ανεμελιά σου.
Τον κοίταζες, όπως τον κοίταζες κάθε φορά που
έφευγε, κρατώντας σφιχτά με τα χέρια σου τα σι-
δερένια κάγκελα της αυλής, κοιτάζοντας μακριά
τον ορίζοντα, αγωνιώντας ήδη για το πότε θα γυ-

ρίσει. Ήταν ένα συνήθειο που το 'χες αυτό, από τότε που ήτανε μωρό, δεν έφτανε να φύγει, να κατηφορίσει για την αυλή, να πάει στο σχολείο και να πάει να παίξει με τους φίλους του ή να πάει αργότερα στη δουλειά του. Εσύ βρισκόσουν πάντα εκεί να τον κοιτάξεις, να τον βλέπεις να φεύγει και να χάνεται από την αυλή. Έμενες να κοιτάξεις τον ορίζοντα, σφίγγοντας πάντα με τα χέρια σου τα κάγκελα, μην τον χάσεις από τη ματιά σου, μην τον αφήσεις να φύγει από τα μάτια σου πριν τον καταπιεί ο κόσμος. Έλεγες έτσι ότι τον προστάτευες, πως τον κοίταζες, πως τον χάιδευες κρυφά και τρυφερά. Και μόνο όταν ξεμάκρυνε ο ήχος του και η θωριά του, έμπαινες πια και εσύ στο σπίτι, να συνεχίσεις τις δουλειές σου. «Έτσι είναι οι μανάδες» είχες πει αποστομωτικά σε μια γειτόνισσα που ήρθε κάποτε να σου κάνει παρατήρηση, πως τον κοιτάξεις πολύ, θα τον κάνεις χαδιάρη και αισθηματικό, κολλημένο στα φουστάνια σου. «Έτσι είναι οι μανάδες» της είπες. «Τον προστατεύω, τον προσέχω, ως εκεί που βλέπω, ως εκεί που μπορώ. Έτσι είναι οι μανάδες». Ως εκεί που βλέπεις όμως, ως εκεί που μπορείς, Χατισέ. Τόσο, όσο. Μόνο ως εκεί τον προστατεύεις πια. Τόσο.

Αγιά Μαρίνα τζαι τζυρά
που ποτζοιμίζεις τα μωρά
έπαρ' το πέρα των περών,
να φέρει δάφνην τζαι νερόν,
να δει τα δέντρη πώς ανθούν
τζαι τα πουλιά πώς τζελαδούν

Το ήξερες ότι δεν θα είχε καλή εξέλιξη αυτή η ιστορία από τη στιγμή που άκουσες για πρώτη φορά ότι θα ανοίξουν τα οδοφράγματα. Το ήξερες, εσύ πάνω από όλους, το ήξερες, όλη αυτή η επαφή, οι συναντήσεις, ο εναγκαλισμός των ανθρώπων, οι επισκέψεις σε τόπους και χρόνους που ήταν από καιρό ξεχασμένοι, καλό τέλος δεν θα είχε. Τα βλέπατε μαζί στην τηλεόραση τις τελευταίες μέρες, κάθε βραδάκι, όταν καθόσασταν μαζί με τις γειτόνισσες στη μικρή σου αυλή τρώγοντας με μανία πασατέμπο. Τις ουρές του κόσμου στα οδοφράγματα, που περιμένε με τις ώρες να κάνει τις απαραίτητες διατυπώσεις για να περάσει απέναντι, που ξεροστάλιαζε κάτω από τον ανελέητο ήλιο, που ιδρώνε μέσα στην αφόρητη ζέστη του Μαΐου. Που ιδρώνε.

Εκείνος ο ιδρώτας περισσότερο απ' όλα σε πείραζε, εκείνος ο ιδρώτας που έσταζε από τα ταλαιπωρημένα κορμιά, τα στοιβαγμένα στις ουρές των

ΟΗΕδων να κάθονται και πάλι να περιμένουν. Εκείνος ο ιδρώτας που κόμπο κόμπο κυλούσε από τα μέτωπα και τα πόδια και τα στήθη και τα δάχτυλα. Πόσος ιδρώτας, πόσο πολυς ιδρώτας. Κι έφτυνες με μανία τον πασατέμπο στην αυλή και μουρμούριζες, έφτυνες πασατέμπο και έλεγες «κοίτα τους, καλέ, πώς ιδρώνουν, κοίτα τους, πώς ιδρώνουν έτσι», και ήταν σαν να έκλαιγαν τα κορμιά τους, έκλαιγαν τα κορμιά τους κόμπους κόμπους τον ιδρώτα και σκεφτόσουν πάλι εσύ «κοίτα τους, κοίτα τους, καλέ, πόσο πόνο πια αυτοί οι άνθρωποι, πόσο πόνο πια εμείς, δεν μας φτάνει πια να κλαίμε με τα μάτια, δεν μας φτάνει πια να κλαίμε σαν αθώοι, όλο το κορμί μας το έκανε να κλαίει πια τούτος ο θεός, όλο το κορμί μας». Και δεν άντεχες να βλέπεις πια, σηκώνόσουν να γεμίσεις το πιατάκι πασατέμπο, να διώξεις από πάνω σου τα φλούδια, να φέρεις στη γειτόνισσα νερό, να ξεδιψάσετε, πόσο αλάτι πια αυτός ο πασατέμπος, πόσο αλάτι πια αυτός ο τόπος. Φτάνει. Νερό.

Τζαι τα πουλιά πώς τζελαδούν
τζαι τα πεζούνια πώς πετούν
πώς σαίρουνται, πώς πέτουνται
τζαι πάσιν πέρα τζι έρχουνται

Το άλλο που ήξερες ήτανε πως θα ερχόταν κάποτε και η σειρά σου, και η σειρά του δικού σου παιδιού. Οι ουρές στα οδοφράγματα ήταν άλλωστε αντίστοιχες, υπήρχαν εκείνοι που πήγαιναν, υπήρχαν εκείνοι που έρχονταν. Ναι, κάποτε θα ερχόταν και η δική του σειρά, να πάει ή να έρθει ή το αντίστροφο, και να θέλει να σε πάρει μαζί του. Δεν ήθελες άλλωστε κι εσύ να δεις, δεν ήθελες να γνωρίσεις όλα αυτά που υπήρχανε στον νότο, δεν ήθελες κι εσύ να δεις ανθρώπους και τόπους που είχες χρόνια να αντικρίσεις; Κι εσύ απαντούσες στις επίμονες ερωτήσεις του πως δεν ήθελες καθόλου να δεις ούτε τους τόπους ούτε τους ανθρώπους, δεν υπήρχε κάτι να δεις και τον συμβούλευες κιόλας φιλικά ούτε κι αυτός να πάει, και στο κάτω κάτω τι έμεινε παραπάνω να δει; Μια ιδέα είναι όλα τελικά, και ο τόπος και οι άνθρωποι και η ζωή, αν το σκεφτείς, μπορούσε να χωρέσει στην αυλή σου, να μη σου πω και στη φούχτα σου. Ωστόσο αυτός επέμενε, δεν σε άκουγε, επέμενε και πήγαινε και γνώριζε και τόπους και σπίτια και ανθρώπους. Κι εσύ του έλεγες κάθε φορά να σε αφήσει ήσυχη, δεν ήθελες καθόλου να γνωρίσεις, είτε να δεις είτε να θυμηθείς. Ούτε τους τόπους ούτε τους ανθρώπους.

Αχ, Παναγία Δέσποινα,
που ποτζοιμίζεις τα μωρά
έπαρ' το πέρα, γύρισ' το
τζαι πάλε στράφου φέρ' μου το

Φυσικά σε λίγο αυτό δεν θα ήταν αρκετό, σε λίγο δεν θα έφταναν απλώς οι επισκέψεις. Κάποιος το σκέφτηκε πρώτος, πήγε στον νότο να διεκδικήσει, να πάρει όσα πίστευε ότι δικαιούνταν, η χώρα είχε γίνει πρόσφατα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρα ο κάθε Κύπριος πολίτης δικαιωματικά θα μπορούσε να γίνει με το κυπριακό διαβατήριο και Ευρωπαίος, δεν είχε πια σημασία να είσαι Τούρκος ή Ρωμιός. Δεν μετράνε αυτά τα πράγματα πλέον, μαμά. Ναι, κάποιος το σκέφτηκε πρώτος και γέμιζε με αέρα τα μυαλά του γιου σου που σου 'λεγε πως δεν υπάρχει σε οικογένειες σαν τη δική σας θέμα, θα πρέπει απλώς να αποδείξετε πως είσατε σε αυτό το σπίτι Κύπριοι, πως από πάντα, από παλιά υπήρχατε εδώ, γεννηθήκατε εδώ, είστε κομμάτι αυτού του τόπου και του νησιού. Είστε, δεν είστε; Είσαι, δεν είσαι, μαμά; Είσαι, δεν είσαι, Χατισέ; Δεν είσαι κομμάτι αυτού του τόπου; Το μόνο που χρειάζεται είναι πιστοποιητικά και ταυτότητες δικές σου και του άντρα σου, του Αρίφη σου, που

να δείχνει και στα χαρτιά πως γεννηθήκατε Κύπριοι, πως γεννηθήκατε εδώ. Είναι το πιο απλό πράγμα που σου ζητά ο γιος σου, Χατισέ, το πιο απλό πράγμα στον κόσμο. Και σε παρακινεί να πας στο μπαουλάκι σου, εκεί που φυλάς τα πιο πολύτιμά σου πράγματα στον κόσμο, μια τσάπα, ένα ξεραμένο φύλλο δυόσμο, μια ποδιά κόκκινη κλαρωτή, μια πέτρα και ένα πολτοποιημένο κόσμημα χρυσό, το έγγραφο του γάμου σου, εκεί πέρα στο μπαουλάκι σου θα είναι λογικά και τα σημαντικά πιστοποιητικά, αυτά που δείχνουν στα κράτη και στις μηχανές ποια είσαι και τι είσαι. Όμως δεν υπάρχει τίποτε εκεί, στο μικρό σου μπαούλο – υπάρχει κάτι, Χατισέ, υπάρχει οτιδήποτε που να αποδεικνύει ποια είσαι; Εκεί που φυλάς τα πιο πολύτιμά σου πράγματα στον κόσμο, μια σκουριασμένη τσάπα, ένα ξεραμένο φύλλο δυόσμο, μια ποδιά κόκκινη κλαρωτή, μια πέτρα, ένα πολτοποιημένο κόσμημα χρυσό, το έγγραφο του γάμου σου. Υπάρχει κάτι στο μπαούλο σου που να δείχνει ποια είσαι; Ο γιος σου δεν καταλαβαίνει πώς γίνεται εσύ, η τόσο συγυρισμένη και τακτική, να έχεις χάσει κάτι τόσο πολύτιμο όσο το πιστοποιητικό γεννήσεώς σου. Είναι λιγάκι θυμωμένος για την απερισκεψία και την ανεμελιά σου. Αυτό όμως δεν θα τον σταματή-

σει από το να αποταθεί αύριο εκεί που πρέπει, από το να ζητήσει από τα κομπιούτερ να πουν την αλήθεια για σένα. Αύριο, Χατισέ, ο γιος σου θα περάσει στον νότο και θα ζητήσει να μάθει για σένα. Αύριο.

Σαν ξαπλώσετε τη νύχτα να κοιμηθείτε δεν μπορείτε να κλείσετε μάτι. Ξυπνάς με την καρδιά σου να χτυπά πυρετικά και πηγαίνεις να τον δεις να κοιμάται στο παιδικό του δωμάτιο. Είναι πια μεγάλος ο γιος σου, τα μαλλιά του έχουν αρχίσει να ασπρίζουν, το μέτωπό του έχει κάνει ρυτίδες, μένει μαζί σου ακόμα, διότι πιστεύει πως φοβάσαι να είσαι μόνη σου. Κάθεσαι στο κρεβάτι του μαλακά, το χέρι σου αγγίζει το μάγουλό του, ψάχνεις να βρεις στα ακροδάχτυλά σου το δέρμα που είχε μωρό. Αύριο ο γιος σου θα πάει στον νότο και θα ζητήσει να μάθει για σένα. Αλλά είναι ακόμα νύχτα και για την ώρα δεν έχει τίποτε σημασία πια. Αρχίζεις σιγανά να του τραγουδάς:

Αγιά Μαρίνα τζαι τζυρά
που ποτζοιμίζεις τα μωρά
έπαρ' το πέρα, γύρισ' το
τζαι πάλε στράφου φέρ' μου το,
γιατ' έν' μωρόν τζαι τρουφερόν
τζαι θέλω το να το θωρώ,

να το θωρώ να το φιλώ,
γιατ' είμ' εγιώ που τ' αγαπώ

Αύριο. Όταν κι αυτή η νύχτα θα περάσει. Και νιώθεις όπως άλλοτε, όπως εκείνη τη νύχτα που είχες νιώσει ότι το πρωί θα έφερνε την καταστροφή. Ακριβώς όπως άλλοτε. Αδύναμη, ακίνητη, να περιμένεις. Κουκουβά Χατισέ. Κουκουβά. Τουλάχιστον σφάλισες τα παράθυρα αυτή τη φορά. Διαγκώνεις τα χείλη, σφίγγεις τα μάτια και περιμένεις να ξημερώσει.